

Čeprav je publikacija (uredila sta jo Drago Kladnik in Drago Perko) namenjena najprej geografom, posebej študentom, jo toplo priporočamo vsem, ki odločajo o prostorskih in družbenoekonomskih posegih oziroma procesih.

Maja Topole

Aleš Smrekar, Drago Kladnik:
Gnojišča na Ljubljanskem polju
Georitem 7

Ljubljana 2008: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 119 strani, 2 preglednici, 12 zemljevidov, 40 grafikonov, 23 fotografij, ISBN 978-961-254-071-5

Knjiga, ki je rezultat obsežnega terenskega dela, celostno obravnava gnojišča oziroma gnojne objekte na Ljubljanskem polju z vidika njihove potencialne nevarnosti za podtalnico. Slednja je s svojimi bogatimi zalogami izjemno pomemben naravni vir, ki pa je pod pritiskom številnih interesov. Med njimi je tudi kmetijstvo, in sicer zaradi ploskovnega obremenjevanja in zaradi slabega nadzora.

Uvodna poglavja v knjigi obravnavajo preučevano območje in njegove značilnosti, posebej podrobno pa značilnosti podtalnice. Prispevek o odnosu med mestom in kmetijstvom nas uvede v naslednje poglavje, ki celovito obravnava kmetijstvo oziroma kmetijsko pridelavo na vodovarstvenih območjih: socialne in socialnoekonomske značilnosti, posetne razmere, rabo tal, usmerjenost kmetijske pridelave, opremljenost s kmetijsko mehanizacijo, tržnost pridelave in dopolne dejavnosti, bodoče načrte in problematiko nasledstva, okoljsko problematiko in perspektive ekološkega kmetovanja, glavne značilnosti živinoreje ter gnojilno in škroplilno prakso.

Osrednje poglavje obravnava problematiko popisanih gnojnih objektov na celotnem vodovarstvenem območju po veljavnem Odloku o varstvu virov pitne vode (UL SRS 13/1988), ki meri nekaj več

kot 56 km². Na kmetijah, ki imajo skupno 155 hlevov, je bilo evidentiranih 307 gnojnih objektov, od tega 151 gnojišč in 156 gnojnicnih jam. Velik del kmetij ima torej ločeno zbiranje gnoja z nastiljem in gnojevko. Samo slednje imajo na 21 kmetijah. Prav tako kot število je pomembna tudi urejenost oziroma neurejenost gnojišč; 110 urejenih, delno urejenih 18, neurejenih 23, med njimi 9 problematičnih. Večje zgostitve problematičnih so v drugem vodovarstvenem pasu črpališča Hrastje, kar zaradi njegove dolvodne lege ob sorazmerno majhni globini gladine podtalnice ni ugodno.

Na podlagi navedenih pritiskov na okolje so potrebni celovito zasnovani varovalni ukrepi za ohranjanje kakovosti podtalnice Ljubljanskega polja. Opravljena evidenca je temelj za začetek reševanja najbolj perečih problemov. To zahteva tudi tako imenovana Nitratna direktiva oziroma direktiva o varstvu voda pred onesnaženjem, katerega vzrok so nitrati kmetijskega izvora. Stanje se počasi izboljšuje, vendar so vse investicije povezane z velikim finančnim vložkom, ki je za mnoge kmetije preveliko breme. Za dolgoročno reševanje te problematike bodo potrebna tudi javna sredstva.

Omenjena publikacija odpira pomembno vprašanje, ki je zaradi okoljske zakonodaje zelo aktualno in zahteva takojšnje reševanje.

Mimi Urbanc

Ulrike Tappeiner, Axel Borsdorf, Erich Tasser, Sigrun Lange, Valerie Braun (uredniki):

Zbirka DIAMONT

Arbeitshefte/quaderni 47–52

Bolzano/Bozen 2007–2008: Europäische Akademie/Accademia Europea

Leta 2007 je začela izhajati zbirka znanstvenih monografij, ki prinašajo izsledke INTERREG IIIB projekta DIAMONT. Projekt, katera polno ime se glasi *Data Infrastructure in the Alps: Mountain Orientated Network Technology*, je v okviru pobude Alpski prostor potekal med letoma 2005 in 2008. Poleg vodilnega partnerja, to je *Institut für Geographie* z Univerze v Innsbrucku, je v projektu sodelovalo še sedem partnerjev iz petih držav.

Široko zasnovan projekt je bil zamišljen v vodstvenih organih Alpske konvencije, in sicer kot podpora prenovi zasnove in vsebine ter ponovnemu zagonu Sistema opazovanja in informiranja v Alpah SOIA (*System for Observation of and Information on the Alps*), ki lahko pomembno prispeva k celovitemu trajnostnemu razvoju. Kljub siceršnji aplikativni naravnosti INTERREG projektov, se je DIAMONT ves čas nagibal v znanstveno smer. To potrjuje tudi zbirka monografij, ki je v okviru redne zbirke *Arbeitshefte/Quaderni* izšla pri *Europäische Akademie/Accademia Europea* v Boznu/Bolzanu.

Avtor prve knjige z naslovom *Analysing the Influence of Cultural Differences on Regional Development in the Alps* je Martin Boesch z *Forschungsstelle für Wirtschaftsgeographie und Raumordnungspolitik* z Univerze v St. Gallenu. Monografija, ki obsega 112 strani, je rezultat delovnega paketa 5. Njena vsebina prinaša vpliv kulturnih dejavnikov, vrednot, vedenja na regionalno politiko in posredno tudi na regionalni razvoj kot celoto. Poleg različnih pristopov, struktur, nalog in ciljev opisuje tudi merila, orodja in institucije regionalne politike v alpskih državah. Če povzamemo, knjiga poskuša zaobjeti celotno področje regionalne politike v Alpah.

Druga knjiga izpod peresa Vincenta Briquela s *CEMAGREF – Groupement de Grenoble – Unité de Recherche Développement des Territoires Montagnards* iz Grenobla nosi naslov *Analysis of Experts' Assessments of Alpine Development*. V štirih poglavjih na 85 straneh na osnovi Delphi ankete prinaša osem razvojnih vprašanj, ki se nanašajo na aktualne in prihodnje razvojne trende, in glavne probleme, s katerimi se Alpe soočajo.

Tretja knjiga, ki sta jo napisala Konstanze Schönthaler in Stefan von Andrian-Werburg s podjetja *Bosch & Partner GmbH* iz Münchna, ima naslov *Indicators on regional development in the Alps*. Monografija na 131 straneh prinaša rezultate delovnega paketa 7, katerega glavni namen je bil razviti kazalnike, s katerimi bi opredelili glavne vsebine trajnostnega regionalnega razvoja. DIAMONTOV sistem kazalnikov smiselno dopolnjuje obstoječe kazalnike, saj temelji na izdelanem metodološkem pristopu. Glavni